

УДК 323-044.247(477) : 355.01(470+571)(045)
DOI: 10.35432/tisb302023324883

Микола Корощенко

*аспірант кафедри публічного управління та регіоналістики
Навчально-наукового інституту публічної служби та управління
Національного університету «Одеська політехніка»
<https://orcid.org/0000-0002-3445-2297>
e-mail: knn-555@ukr.net*

Алла Іванова

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри морського права
Національного університету «Одеська морська академія»
<https://orcid.org/0000-0002-1953-7372>
e-mail: ivavod@ukr.net*

СТРАТЕГІЧНІ ПРОВАЙДЕРИ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

У статті розглянуто роль стратегічних провайдерів публічної політики в умовах Євроінтеграції як під час російсько-української війни так і в умовах післявоєнного відновлення. Визначено особливості функціонування правових механізмів реалізації стратегічних ініціатив, плануванню та аналізу державних бюджетних програм, забезпечуючи зворотний зв'язок та взаємодію з зацікавленими сторонами, що є вирішальним для розробки дієвої публічної політики в умовах Євроінтеграції. Визначено характерні риси громадського контролю для забезпечення прозорості, підзвітності та ефективності урядування. Розкрито роль залучення громадян через різноманітні форми громадського контролю, отже саме на публіку спрямовано дискурс публічності діалогу влади із суспільством включаючи публічні слухання, соціологічні опитування та цифрові платформи для участі, а також застосування місцевих референдумів як інструменту прямої демократії. Охарактеризована специфіка сфери компетенції публічної політики, а саме: соціальну: як контроль та підтримка діяльності різних служб соціального захисту, до яких можна віднести пенсійне забезпечення, установи охорони здоров'я, школи та інші навчальні заклади, комунальні послуги та громадський транспорт, правоохоронні органи, антикорупційні органи; цивільно-політичну: як система добровільних громадянських асоціацій, покликаних відстоювати права окремих груп інтересів, і навіть інститути дослідження громадської думки моніторингу громадської підтримки офіційної політики та її коригування у разі неприйняття громадянами; соціокультурну: як поширення та підтримка у суспільстві єдиних культурних, моральних і духовних цінностей, пов'язаних, зазвичай, з демократією та лібералізмом. Показано процес створення демократизації публічно-управлінських відносин, направлених на переосмислення й перепрограмування політичного спектру дій державних органів влади на тісну співпрацю з органами місцевого самоврядування для забезпечення самоорганізованих ланок суспільства, зокрема об'єднаних територіальних громад, якісними соціальними послугами. Набуло подальшого розвитку положення щодо подальшої конкретизації досягнення цілей європейської інтеграції та забезпечення стійкості економіки, публічна політика своєю основною метою ставить побудову партнерських та рівноправних відносин між державою (владою) та громадянським суспільством, вона покликана включити громадськість у процес розробки та прийняття політичних рішень, активізувати самодіяльність громадян, пробудити їхню енергію та участь, спрямовану на покращення та зміцнення свого власного. Розглядаючи публічну політику як сферу діалогу,

можна назвати такі її функції, як: комунікативна; інтегративна; конфліктологічна; політико-управлінська; функція політичної соціалізації; функція цивільного контролю. Доведено, що для України є надзвичайно важливим питання набуття членства в Європейському Союзі і прагнути відповідати його стандартам та критеріям. Отже, задля виконання вимог з боку України як кандидата на вступ в члени ЄС потрібно адаптувати національне законодавство до Закону України «Про медіа». У контексті нових загроз і викликів, спричинених повномасштабною війною Російської Федерації проти України, визначається нагальна потреба в оновленні національного законодавства, на таких підставах, як: вимога часу; адаптація до вимог ЄС; повномасштабна війна. Саме в таких умовах необхідно прописати додаткові норми в національне законодавство України.

Ключові слова: стратегічні провайдери, публічна політика України, Євроінтеграція, російсько-українська війна, післявоєнне відновлення, органи публічної влади, громадянське суспільство, секторальні реформи, національні програми.

Mykola Koroshchenko

*PhD-student of the Department of Public administration and regionalism
ESI of Public Service and Administration Odesa Polytechnic National University
<https://orcid.org/0000-0002-3445-2297>
e-mail: knn-555@ukr.net*

Alla Ivanova

*PhD in Law, Docent,
Associate Professor of the Department of Maritime Law
National University "Odesa Maritime Academy"
<https://orcid.org/0000-0002-3445-2297>
e-mail: knn-555@ukr.net*

STRATEGIC PROVIDERS OF PUBLIC POLICY IN UKRAINE UNDER CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION DURING THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR

This article explores Ukraine's strategic public policy providers within European integration, during the Russian-Ukrainian war and post-war recovery. It identifies legal mechanism functions for initiatives, budget program planning/analysis, and stakeholder interaction—crucial for effective European integration policy. The article examines public control for transparency, accountability, and governance, highlighting citizen involvement via dialogue through hearings, polls, digital platforms, and referendums. The author describes public policy competence: social (support for social protection services like pensions, healthcare, education, utilities, law enforcement, anti-corruption) and civil/political (voluntary associations, public opinion research). The article demonstrates public-administrative relations' democratization via state/local authority cooperation for quality social services to communities. Furthermore, the article develops provisions for European integration goals and economic sustainability, emphasizing public policy's objective to build state-civil society partnerships, public involvement in decisions, and citizen participation. Considering public policy as dialogue, the article identifies communicative, integrative, conflictological, political/managerial, political socialization, and civil control functions. It argues EU membership and standards are crucial for Ukraine. Therefore, to meet EU requirements, legislation like the Law of Ukraine 'On Media' must be adapted. Given the war's threats, legislation must be updated based on current needs, EU requirements, and the war context, necessitating additional provisions.

Keywords: strategic providers, public policy of Ukraine, European integration, Russian-Ukrainian war, post-war recovery, public authorities, civil society, sectoral reforms, national programmes.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. На сучасному етапі становлення України, особливого значення набуває фактор активного політичного та економічного співробітництва нашої держави з Європейським Союзом, відновлення діалогу про приєднання до Організації Північноатлантичного договору (North Atlantic Treaty Organization – далі НАТО) в умовах тимчасової окупації Російською Федерацією території України, та її спроб перерозподілу сфер контролю над акваторією Азовського і Чорного морів.

Ефективна публічна політика залежить від інтегрованої горизонтальної взаємодії між органами публічної влади, громадським сектором та громадянським суспільством, що сприяє комплексному розв'язанню суспільних проблем та адаптації до динамічних змін.

Також мають потужний вплив медійні системи – провайдерів публічної політики, громадських та волонтерських організацій, під час війни, на рівень інформування громадськості, суспільні настрої та рівень довіри до сил оборони країни неможливо недооцінювати. Головною метою провайдерів публічної політики в сучасних надскладних умовах, в яких опинилася вся країна та її громадяни, є доведення та висвітлення актуальної, достовірної інформації для населення, уникаючи при цьому завдання шкоди стратегічним планам України на шляху до повної незалежності її території та ходу війни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. В даний час, окремі аспекти висвітлення питання публічної політики спостерігаються у працях українських і зарубіжних вчених, серед яких варто відзначити таких дослідників, як: Сергій Телешун, Андрій Журавльов, Світлана Ситник, Ігор Рейтерович та інших. При цьому, поза увагою більшості дослідників залишалася ідея комплексного дослідження щодо політико-правового огляду ситуації стосовно ролі провайдерів публічної політики України в умовах Євроінтеграції під час російсько-української війни. Саме це обумовило обрання тематики і мети цього дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження ролі та особливостей функціонування стратегічних провайдерів публічної політики України в умовах складних викликів, спричинених євроінтеграційними процесами, російсько-українською війною та необхідністю післявоєнного відновлення, а також визначення напрямів удосконалення механізмів їхньої діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Поняття «публічна політика» донедавна не згадувалося і не визначалося як науковий термін у вітчизняних політологічних словниках і підручниках; лише у 2015 р. вперше його дефініція наведена в енциклопедичному словнику-довіднику «Новітня політична лексика (неологізм, okazіоналізм та інші новотвори) за авторством М. Буника [1, С. 323-324]. Українські фахівці з державного управління, за прикладом своїх американських та західноєвропейських колег, з кінця минулого десятиліття почали застосовувати поняття «публічна політика» як аналог англomовного поняття «public policy» [2. 245]. З того часу поширення набувають такі категорії науки з державного управління, як «публічне врядування» та «публічне адміністрування», похідні від них терміни [4, С. 482-483]. Слід зауважити, що деякі вітчизняні науковці вважають, що поняття «публічна політика» входить у науковий дискурс за умов, коли «природа процесу прийняття рішень починає визначати зміст державного управління». Так, С. Телешун, С. Ситник та І. Рейтерович у зв'язку з цим зазначають, що публічна політика «представляється як складне переплетення політичних та управлінських процесів. Політична складова процесу прийняття рішень - це взаємодія політичних акторів, внаслідок якої схвалюється те чи інше рішення. Управлінська - це технічне, інформаційно-аналітичне, інтелектуальне забезпечення процесу» [5, С. 113-117].

В науковому дослідженні Андрія Журавльова пропонується політико-правовий огляд ситуації стосовно регулювання розміщення інформації в Інтернеті та доступу до неї у різних

країнах світу. Розробляючи питання інформаційного забезпечення публічної політики, він визначає, що «...однією з найважливіших складових демократичного суспільства завжди вважалася свобода слова й доступ громадян до інформації, тобто при класифікації видів демократії характеристики інформаційного поля відіграють одну з головних ролей» [5, С. 115].

В другій половині XX століття розгорнулися глобальні процеси трансформації суспільства: перехід від індустріальної до інформаційної фази організації системи суспільних відносин. Основним базисом функціонування суспільства стала розгалужена інформаційна структура. З'являються нові критерії оцінки соціально-політичних відносин, які характеризуються відносинами щодо виробництва, передачі і присвоєння інформації. В умовах послаблення старих соціальних комунікацій, найефективнішим каналом зв'язку між партіями, суспільством, громадянами і владою, виявляються засоби масової інформації. Фактично комп'ютерні мережі стають одним з інструментів політичного лобіювання. В інформаційному суспільстві політичне життя кардинально змінюється, а відтак змінюється й характер політичних процесів, розширюються сфери застосування інформаційних технологій з'являються так звані комунікаційні коди, які дають можливість всім громадянам брати безпосередню участь у всіх циклах політичної діяльності [5, С. 115]. Особливе і навіть глобальне значення мають провайдери електронних та масових засобів інформації в сьогоденні під час російсько-української війни.

Після подій 2014 року українська держава та значна частина українського суспільства зробили, за оцінками низки експертів, «цивілізаційний вибір», визначивши вектор подальшого розвитку як євроінтеграційний, тобто ліберально-демократичний. Кінцевою метою цього шляху Україна бачить повноправне членство у Європейському Союзі та НАТО. У зв'язку з цим Україна поклала на себе низку зобов'язань щодо демократизації політичної системи, децентралізації державної моделі управління. Це рішення було закономірним з огляду на надзвичайно високий ступінь політизації населення з 2014 року і до сьогодні. Цей чинник можна розглядати, зокрема, і як ознаку форсованого формування в Україні зрілого громадянського суспільства.

Слід погодитися, що висока громадянська активність – характерна відмінність та фундаментальна риса західних демократій. Не можна забувати, що український Майдан розпочався (принаймні формально) після відмови уряду Азарова підписати асоціацію з ЄС та фактично згортання євроінтеграційного курсу, проголошеного тодішньою владою. Громадськість найбільше обурило саме непублічність, кулуарність цього рішення.

Зазначимо, що як і будь-який дискурсивний простір, публічна політика складно піддається будь-якій інституціоналізації. Саме на умовному кордоні, де стикаються держава, як система інститутів, і суспільство, як аудиторія чи публіка, виникає публічна (public – власне похідна від слова «публіка») політика.

Таким чином, публічну політику можна і слід вважати соціальним інститутом - історично сформованою або створеною цілеспрямовано формою соціальної організації, існування якої диктується необхідністю задоволення тих чи інших потреб.

У свою чергу, слід звернути увагу, що публічна політика – це не тільки умовний простір, а й система провайдерів, що має свій провайдерський дизайн. Публічний характер політики передбачає, що політичні рішення що здійснюються у сфері суспільства і спрямовані на задоволення його потреб, підлягають громадському контролю на кожному з етапів реалізації. У цьому полягає не лише легітимація прийнятих рішень – звідси також легітимність самої влади.

Необхідно відмітити, що публічний політиці, як соціальному явищу, характерна масштабність та глобальність.

Публічна політика є особливою сферою взаємодії та діалогу влади та громадянського суспільства. Структурно можна назвати такі, сфери компетенції публічної політики, як:

- економічну – має на увазі під собою діалог і контроль у сфері виробництва різних

матеріальних та нематеріальних благ;

- соціальну – контроль та підтримка діяльності різних служб соціального захисту;
- цивільно-політичну – публічна політика як система добровільних громадянських асоціацій;
- соціокультурну – поширення та підтримка у суспільстві єдиних культурних, моральних і духовних цінностей,

Звідси, можна зробити однозначний висновок про те, що публічна політика своєю основною метою ставить побудову партнерських та рівноправних відносин між державою (владою) та громадянським суспільством. При цьому демократична держава не контролює громадянське суспільство, а сприймає її як рівного учасника переговорного процесу.

Розглядаючи публічну політику як сферу діалогу, можна назвати такі її функції, як: *комунікативна* – встановлення двостороннього контакту між урядом та громадянським суспільством; *інтегративна* – у ході діалогу суспільство виявляється більш згуртованим навколо спільних завдань та готовим до поєднаної діяльності; *конфліктологічна* – в ході діалогу розкриваються наявні конфліктні ситуації; *політико-управлінська* – отримання інформації від громадянського суспільства; *функція політичної соціалізації* – полягає у прийнятті громадянами норм існування у суспільстві; *функція цивільного контролю* – громадяни моніторять діяльність влади.

В українській політичній думці розуміння публічної політики досить системне. Можна говорити про відносно високу розробленість цієї теми у професійній літературі, проте, що стосується її практичного втілення, то тут стабільно відзначається недосконалість. Незважаючи на низку очевидних проблем, серед яких і висока політична пасивність громадян, і прагнення влади до закритості та не публічності, і небажання українців брати участь у соціально-політичних процесах на місцях, і рівень апатії, що зростає, і розчарування в поточній політичній дійсності, і багато що інше, українське суспільство, проте, демонструє досить високий запит на публічність державної політики практично в усіх напрямках.

Демократизація публічно-управлінських відносин та, зокрема, процес децентралізації скеровані, передусім, на переосмислення й перепрограмування політичного спектру дій державних органів влади на тісну співпрацю з органами місцевого самоврядування для забезпечення самоорганізованих ланок суспільства, зокрема об'єднаних територіальних громад, якісними соціальними послугами. За таких обставин все більше повноважень отримують інституції, що становлять «третій сектор», яким передаються (якщо не повністю, то частково) публічно-управлінські функції на місцях. Саме громадські організації мають можливість стати соціальними провайдерами нового типу в Україні. Факт залучення до цього процесу ширших верств населення має також спонукати суспільство до відродження «духу волонтерства», що притаманне об'єднанням громадян у демократичних країнах світу.

Щодо вживаного нами словосполучення «соціальний провайдер», то вважаємо його влучним брендом сучасної суспільно-корисної громадської організації, яка спрямовує свою діяльність на надання індивідуальних (окремим громадянам) і групових (об'єднаним територіальним громадам) соціальних послуг. Термін «провайдер» означає як постачальник. У нашому поясненні в центрі уваги постає громадська організація суспільно-корисної дії, яка є постачальником будь-яких соціальних послуг.

Доцільно наголосити на ще одному принциповому позитиві позиціонування сучасної громадської організації суспільно-корисної дії як соціального провайдера. Йдеться про те, що вона має дотримуватися класичних демократичних критеріїв публічно-управлінських відносин і працювати цілком законно, легально, здійснювати свою життєдіяльність публічно, бути відкритою для суспільства і держави.

Базові переваги діяльності соціальних провайдерів:

- по-перше, потрібно наголосити на цільовому призначенні суспільно - корисної дії інституції в бік забезпечення соціальними послугами і потребами різних соціальних груп

населення, насамперед у локаціях із вразливою соціальною інфраструктурою. «дух волонтерства», який має стати основою безперервності соціально-орієнтованої модернізації публічно-управлінських відносин, скеровує синергетичний ефект співпраці влади і соціуму на забезпечення людських потреб, захисту їх соціальних інтересів, наприклад у об'єднаних територіальних громадах тощо, рентація на надання якісних соціальних послуг як окремим громадянам, так і різним формам їхньої самоорганізації;

По-друге, визначення доцільності діяльності громадської організації вказує на пріоритет функціонального розвантаження держави від надмірного втручання у діяльність громадянського суспільства;

По-третє, розширення публічно-управлінських можливостей територіальних громад у вирішенні державотворчих завдань глобально переоцінює зміст публічних комунікацій між суспільно-державними суб'єктами. Публічність є правилом виживання комунікації суб'єктів і неабияк сприяє рівномірному розподілу й конкретизації функцій держави та суспільства у напрямку надання послуг;

По-четверте, громадська організація оновленого виду, основу своєї діяльності, наповнює змістом управлінських і технологічних інновацій, що кардинально змінює міжсуб'єктну комунікацію та сервісну політику. Перевага інноваційності динамічно підживлює тип публічно-управлінських відносин модерними ідеями, зокрема й мобільними соціальними сервісами та розвитком електронної, мережевої демократії. Важливим критерієм щодо цього є вміння зберігати наявні та ефективно доповнювати інноваційні ресурси, йти в ногу із часом та оперативно реагувати на запити суспільства і держави особливо це актуально на сучасному етапі російсько-української війни.

Від початку російсько-української війни, окупанти тимчасово захопили українські території, знищують українську телеком-інфраструктуру і намагаються будь-якими методами захопити наш кіберпростір.

З метою активізації процесу захисту інформаційних даних на етапі їх обміну та збереження, Україна та Європейський Союз, 07 жовтня 2022 року, провели другий раунд Діалогу з питань кібербезпеки. Учасники діалогу, на тлі воєнної агресії з боку Росії проти України, підкреслили важливість подальшої співпраці та посилення зусиль для нарощування стійкості до кіберзагроз. Так, під час зустрічі учасники відзначили, що «завдяки тісній співпраці між ЄС та ішими міжнародними партнерами у сфері кібербезпеки та кіберзахисту, Україна продемонструвала неабияку здатність протистояти кібератакам і захищати свою критичну інфраструктуру. Було також приділено увагу зусиллям України в розробці власного законодавства у сфері кібербезпеки і приведенні його до стандартів ЄС» [6].

Враховуючи війну Російської Федерації проти України та з огляду на надання Україні статусу кандидата у члени ЄС, реалізація Стратегії кібербезпеки України на 2021-2025 роки є важливим кроком на шляху до посилення кібербезпеки та здобуття статусу повноцінного члена ЄС. «Кібер простір не має кордонів, лише спільна робота над посиленням кіберзахисту дозволить Україні перемогти Російську Федерацію на цьому фронті» [6].

Роль Засобів масової комунікації (далі – ЗМК) і ЗМІ, в інформаційній війні, зумовлена їхніми можливостями формувати медіапорядок денний у політичному дискурсі та впливати на механізми прийняття рішень. Отже, Найчастіше масмедіа в процесі інформаційної війни використовують реальні та вигадані дані, розраховані на прикрашання ролі того чи іншого суб'єкта в політичному процесі.

Українська дослідниця Н. Семен вважає, що слід виокремити такі із них: дезінформування та маніпулювання; пропаганда; намагання змінити громадську думку; психологічний та психо-тропний тиск; поширення чуток [7, с. 24].

Протидія інформаційній агресії стала викликом для нашої держави, адже до початку російсько-української війни не було розроблено жодних законодавчих механізмів її здійснення. 15 травня 2017 року Указом Президента України було введено в дію Рішення

РНБО України «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», яке передбачало, зокрема, і блокування російських соціальних мереж «Вконтакті» та «Однокласники» [8].

У березні 2021 року при Міністерстві культури та інформаційної політики України було створено Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки, головними завданнями якого є боротьба з дезінформацією, просування українських наративів, розвінчування фейків і проведення інформаційних кампаній [9].

Невід'ємною частиною інформаційної політики держави повинні стати такі завдань, як:

- систематичне оновлення існуючих та створення додаткових майданчиків у соціальних медіа задля побудови прозорого й об'єктивного інформаційного середовища;

- всебічна підтримка та сприяння присутності в Україні повноцінних представництв міжнародних технологічних гігантів як гугл, фейсбук, твіттер тощо (це дозволить вивести українських користувачів вищезгаданих компаній із-під адміністрування російськими регіональними представництвами);

- своєчасне оновлення медійного законодавства, що дозволить провадити ефективну державну інформаційну політику щодо нових інформаційних продуктів та послуг, а також підвищити спроможність боротьби з дезінформацією.

13.12.2022 року, Верховна Рада України прийняла Закон України «Про медіа». Зазначений Закон є одним з євроінтеграційних законів, посилює роль незалежного медійного регулятора, забезпечує прозорість медійного ринку, захищає авторські права та права споживачів, обмежує шкідливий контент. Законом конкретизує вимоги до прозорості структури власності та контролю, врегулювати питання мовлення громад з урахуванням рекомендації експертів Ради Європи, зокрема в частині відокремлення суб'єктів мовлення громад від суб'єктів, заснованих місцевими органами влади. Цей Закон уточнює порядок інформації про події значного суспільного інтересу, накладання санкцій на суб'єктів у сфері медіа, конкретизувати обмеження у сфері медіа, пов'язані зі збройною агресією: уточнює перелік суб'єктів, які не можуть бути суб'єктами у сфері медіа в Україні, критерії забороненого контенту тощо» [10]. Прийняття Закону України «Про медіа» - крок до імплементації рекомендацій Єврокомісії. Власне, текст Закону - це є консенсус між державою, яка повинна захищати інтереси аудиторії та дбати про інформаційну безпеку, суспільством і медійною індустрією

Головнокомандувачем Збройних Сил України Валерієм Залужним, 03 березня 2022 року, були затверджені Правила роботи журналістів та журналісток в період воєнного стану в Україні. Разом з тим, Наказ №73 «Про організацію взаємодії між Збройними Силами України та представниками засобів масової інформації на час дії правового режиму воєнного стану», регулює порядок акредитації представників ЗМІ під час воєнного стану, визначає перелік інформації, розголошення якої може призвести до обізнаності противника про дії ЗСУ та складових сил оборони та іншої інформації з обмеженим доступом, встановлює порядок роботи журналістів в зоні ведення бойових дій [11]. У вищезгаданому Наказі № 73 ЗСУ вказано, що до переліку інформації, розголошення якої може призвести до обізнаності противника та негативно вплинути на виконання завдань належить: інформація щодо системи охорони та оборони системи військових об'єктів та засобів захисту особового складу, озброєння та військової техніки, які використовуються. Додаток 2 зазначеного Наказу ЗСУ, містить Перелік інформації, розголошення якої може призвести до обізнаності противника про дії Збройних Сил України, інших складових сил оборони, негативно вплинути на хід виконання завдань за призначенням під час дії правового режиму воєнного стану. Отже, заборонено розголошувати інформацію, щодо:

1. Найменування військових частин (підрозділів) та інших військових об'єктів в районах виконання бойових (спеціальних) завдань, географічні координати місць їх розташування;

2. Чисельності особового складу військових частин (підрозділів);
3. Кількості озброєння та бойової техніки, матеріально-технічних засобів, їх стан та місця зберігання;
4. Описів, зображення та умовні позначки, які ідентифікують або можуть ідентифікувати об'єкти;
5. Інформації щодо операцій (бойових дій), які проводяться або плануються;
6. Інформації щодо системи охорони та оборони військових об'єктів та засобів захисту особового складу, озброєння та військової техніки, які використовуються (крім тих, які видимі або очевидно виражені);
7. Порядку залучення сил та засобів до виконання бойових (спеціальних) завдань;
8. Інформації про збір розвідувальних даних (способи, методи, сили та засоби, що залучаються);
9. Інформації про переміщення та розгортання своїх військ (найменування, кількість, місця, райони, маршрути руху);
10. Інформації про військові частини (підрозділи), форми, методи, тактику їх дій та способи застосування за призначенням;
11. Інформації про проведення унікальних операцій із зазначенням прийомів та способів, що використовувались;
12. Інформації про ефективність сил і засобів радіо-електронної боротьби противника;
13. Інформації про відкладені або скасовані операції;
14. Інформації про зниклий або збитий літак, літальний апарат, зникле судно та пошуково-рятувальні операції, які плануються або проводяться;
15. Інформації про планування та проведення заходів забезпечення безпеки застосування військ (дезінформація, імітація, демонстративні дії, маскування, протидія технічним розвідкам та захист інформації).

Одним з важливих положень, необхідних для нерозголошення будь-якої інформації, яка може призвести до обізнаності противника про дії ЗСУ, передбачено в Законі України № 2561-ІХ від 06 вересня 2022 року «Про правовий режим воєнного стану». Так, ст 8 зазначеного Закону передбачає тимчасове, зумовлене загрозою, «обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень» [12].

Підставою для нерозголошення інформації, яка може призвести до обізнаності противника про дії Збройних Сил України, служать Рекомендації Інституту масової інформації (далі - ІМІ) «Правила для журналістів щодо поведінки з військовими». [13]. Аналогічний підхід, щодо важливих порад з висвітлення подій, властивий Редакційним настановам БІ-БІ-СІ. Зокрема, до висвітлення конфлікту (в нашому випадку до війни) застосовуються такі редакційні принципи, як: тон повідомлень має таке ж важливе значення, як і їх надійність; треба поважати людську гідність, не пом'якшуючи при цьому реалій війни; має бути чітке редакційне обґрунтування для використання дуже виразних зображень війни або сцен жорстокості; наскільки можливо, треба зробити так, щоб найближчі родичі не довідувалися про смерть чи поранення свого родича з випусків новин, вебсайтів або програм.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Для України є надзвичайно важливим питання набуття членства в Європейському Союзі і прагнути відповідати його стандартам та критеріям. Отже, задля виконання вимог з боку України як кандидата на вступ в члени ЄС потрібно адаптувати національне законодавство до Закону України «Про медіа», який є один із найскладніших, серед тих, що розглядав Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики. У контексті нових загроз і викликів, спричинених повномасштабною війною визначається нагальна потреба в оновленні національного законодавства, на таких підставах, як:

По-перше - це вимога часу. Усе медійне законодавство є застарілим, і точкове

оновлення не відповідає суспільним запитам;

По-друге - адаптація до вимог ЄС. Україна отримала статус кандидата у ЄС, необхідно синхронізувати наше законодавство з Європейським. Директиви Європейського Союзу про аудіовізуальні медіапослуги потрібно впровадити у законодавство України;

По-третє - повномасштабна війна. У цих умовах необхідно прописати додаткові норми.

Дослідження щодо ставлення населення до ЗМІ, які є провайдерами публічної політики в Україні, це один з основних показників для вивчення, аналіз у наповнення інформаційної складової, оцінки суспільних, лекторатних настроїв, медіа-грамотності, а також подальшого вироблення державної інформаційної політики, шляхів протистояння інформаційній зброї, маніпулятивній інформації тощо.

Література

1. Буник М. З. Аналіз публічної політики: навчальний посібник. Львів : Новий світ, 2021. 124 с.
2. Бакуменко В. Д. Концептуальні засади взаємодії політики й управління: навчальний посібник. Київ : НАДУ, 2010. 300 с.
3. Тертичка В. Суспільна політика : чи стала вона сферою наукового пошуку і прикладних досліджень в Україні? // Політичний менеджмент. 2007. № 1. С. 10
4. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. - Т.8. Публічне врядування. - Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. 732 с.
5. Телешун С.О. Електронний інформаційний простір і публічна політика. Політичний менеджмент. 2010. № 5. С. 113-127. URL : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=PoMe_2010_5_13
6. Кондратюк М.О. Інформаційна війна та роль мас-медіа в міжнародних конфліктах. Вісник Харківської державної академії культури. № 41. 2013. С. 108–113.
7. Семен Н. Ф. Поняття «інформаційна війна» в контексті соціальних комунікацій. Держава та регіони: Серія: Соціальні комунікації. 2016. № 1 (25). С. 22-25.
8. Указ Президента України №133/2017 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 28 квітня 2017 року «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» URL : <https://www.president.gov.ua/documents/1332017-21850>
9. Презентовано Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки. Урядовий портал. URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/prezentovano-centr-strategichnih-komunikacij-ta-informacijnoyi-bezpeki>
10. Закон України «Про медіа» URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>
11. Наказ №73 «Про організацію взаємодії між Збройними Силами України та представниками засобів масової інформації на час дії правового режиму воєнного стану» URL : https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/nakaz_73_zi_zminamu.pdf.
12. Закон України (№ 2561-IX від 06.09. 2022 р.) «Про правовий режим воєнного стану» URL : <https://ips.ligazakon.net/document/T150389?an=284>
13. Рекомендації Інституту масової інформації «Правила для журналістів щодо поведінки з військовими» URL : <https://imi.org.ua/monitorings/pravy-la-dlya-zhurnalistiv-shhodo-povedinky-z-vijskovymy-i44056>
14. Редакційні настанови БІ-БІ-СІ. URL: http://journ.univ.kiev.ua/files/BBC_Guidelines_Ukr.pdf
15. Рекомендації Комісії з журналістської етики URL : <https://detector.media/infospace/article/197628/2022-03-17-komisiya-z-zhurnalistskoi-etyky-nagaduie-pro-standarty-zmi-pid-chas-viyny/>

References

1. Bunyk M. Z. Analiz publichnoi polityky: navchalnyi posibnyk. Lviv : Novyi svit, 2021. 124 p.
2. Bakumenko V. D. Kontseptualni zasady vzaiemodii polityky y upravlinnia: navchalnyi posibnyk. Kyiv : NADU, 2010. 300 p.
3. Tertychka V. Suspilna polityka : chy stala vona sferoiu naukovooho poshuku i prykladnykh doslidzhen v Ukraini? // Politychnyi menedzhment. 2007. № 1. P. 10
4. Entsyklopediia derzhavnoho upravlinnia : u 8 t. / nauk.-red. kol. : Yu. V. Kovbasiuk (holova) ta in. - T.8. Publichne vriaduvannia. - Lviv : LRIDU NADU, 2011. 732 p.
5. Teleshun S.O. Elektronnyi informatsiinyi prostir i publichna polityka. Politychnyi menedzhment. 2010. № 5. P. 113-127. URL : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=PoMe_2010_5_13
6. Kondratiuk M.O. Informatsiina viina ta rol mas-media v mizhnarodnykh konfliktakh. Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii kultury. № 41. 2013 P. 108–113.
7. Semen N. F. Poniattia «informatsiina viina» v konteksti sotsialnykh komunikatsii. Derzhava ta rehiony: Seriya: Sotsialni komunikatsii. 2016. № 1 (25). P. 22-25.
8. Ukaz Prezydenta Ukrainy №133/2017 «Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 28 kvitnia 2017 roku «Pro zastosuvannia personalnykh spetsialnykh ekonomichnykh ta inshykh obmezhuvalnykh zakhodiv (sanktsii)» URL : <https://www.president.gov.ua/documents/1332017-218509>. Prezentovano Tsentr stratehichnykh komunikatsii ta informatsiinoi bezpeky. Uriadovyi portal. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/prezentovano-centr-strategichnih-komunikacij-ta-informacijnoyi-bezpeki>
10. Zakon Ukrainy «Pro media» URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>
11. Nakaz №73 «Pro orhanizatsiiu vzaiemodii mizh Zbroinymy Sylamy Ukrainy ta predstavnykamy zasobiv masovoi informatsii na chas dii pravovoho rezhymu voiennoho stanu» URL : https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/nakaz_73_zi_zminamu.pdf.
12. Zakon Ukrainy (№ 2561-ІКh vid 06.09. 2022) «Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu» URL : <https://ips.ligazakon.net/document/T150389?an=284>
13. Rekomendatsii Instytutu masovoi informatsii «Pravyla dlia zhurnalistiv shchodo povedinky z viiskovymy» URL : <https://imi.org.ua/monitorings/pravyla-dlya-zhurnalistiv-shhodo-povedinky-z-vijskovymy-i44056>
14. Redaktsiini nastanovy BI-BI-SI. URL: http://journ.univ.kiev.ua/files/BBC_Guidelines_Ukr.pdf
15. Rekomendatsii Komisii z zhurnalistiskoi etyky URL: <https://detector.media/infospace/article/197628/2022-03-17-komisiya-z-zhurnalistiskoi-etyky-nagaduie-pro-standarty-zmi-pid-chas-viyny/>